

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Dr. Franciscy Lajos
felelős szerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős:

Dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Egy új hódítás.

A haladásnak azon kérdései között, melyek a nemzetek politikai és közgazdasági helyzetével és jövőjével összefüggnek, újabb időben egyre sűrűbben merül fel a levegő meghódításának érdekfeszítő kérdése.

Nem egyszerűen tudományos probléma ez többé, hanem a nemzetközi jognak egy olyan feladata, melynek megoldására nézve, már most alakítják a véleményeket. Ha sikerül a léghajót a rendes közlekedési eszközök forgalmába beállítani, hogyan osztassék meg akkor a légterület az egyes nemzetek között? Mik legyenek a felosztásnál az elkülönítő határok, az országok földrajzi térfogata szabja-e meg a levegőtenger határvonalait, vagy az egyes nemzetek kereskedelmi forgalmának nagysága, vagy hatalmi kérdés legyen a légterületek kikerekítése is, mint a hogy hatalmi kérdés volt mindenkor a föld- és tengerterületek határvonalainak megállapítása?

Amerikában úgy gondolkodnak ezekről a kérdésekről, hogy a nemzeteknek a levegőt épp úgy meg kell hódítani, mint a hogy meghódították a szárazföldet és a tengert. A nagyobb és erősebb nemzetek a légterület felosztásánál is

előnyben lesznek. Békés uton azonban nem történhetik ez a felosztás, háborúk fogják azt megelőzni és követni. Azért próbálják az amerikaiak a léghajókat torpédókkal felszerelni.

Végzetes csapás volna az emberi társadalomra nézve, ha a nemzetek még a levegő miatt is összevesznének egymás között. A szárazföld és a tenger uralmáért úgy is tömérdek vér folyt már eddig, tömérdek verejték csurog nap-nap után. Mert az a fegyveres béke is, melyet Európa néhány évtized óta élvez, tulajdonképpen nem béke, hanem háború, mely iszonyú terheket róv az államokra, verejtéket sajtol ki a közterheket viselő állampolgárokból.

A levegő az egyetlen nemzetközi terület, melyért még nem veszekedtek és nem verekedtek az emberek, az egyetlen természet szolgáltatja elem, melyet ingyen élvezünk. Az emberi nyomorúság betetőzéséhez épp csak az kellene még, hogy az életnek ez a közkincese is oda dobasék a kapzsiság és a telhetetlen birvágy prédájává.

A külföldi világsajtónak legnagyobb része a levegő meghódítását, melynek egyetlen eszköze csak a *kormányozható* léghajó lehet, az emberi közjavak sorába helyezi. A levegő — ezen felfogás sze-

rint — ha egyszer sikerül utakat vágni óriási területén, mindenkié lesz. Ez lesz az a nemzeteket összekötő országút, melyen a testvériség békekaravánjai fognak közlekedni. A levegőben nem lesznek harcok, csaták, a kultúra és az ember szeretet az ő műveivel, erőivel a földi tusák színhelyéről a levegő-tenger síkjaira menekül s ha a népek látni fogják, hogy a háborúban elfoglalt földrészekért, a legyőzött országok a levegőben találhatnak kárpótlást, a levegőn át vihetik ki más nemzetekhez ipari terménycikkeiket, szellemi javaikat: meggyengül a földön a foglalási vágy, lecsillapul a nemzetek gyűlöletéből táplálkozó düh és bosszúinger.

Igy lép majd a levegő meghódítása a békét fentartó, előmozdító tényezők közé; egyik emelytyűjévé válik a civilizált nemzetek béketörekvéseinek.

Ez az optimisztikus felfogás, melyet most a holt szezon idején, a külföldi sajtó hosszú cikkekben fejteget, kétségen kívül arra vall, hogy az emberek a kultúra haladásától nagyobb jólétet, tartósabb békét, eszményibb testvériséget s az egyes nemzetek között szorosabb összetartást várnak. A keresztény civilizáció gondolatainak győzelmes előrenyomulását jelenti ez az emberséges gondolkodásmód,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A sárosfalvi tanítónő.

Mozgóképek.

— Irta: Lászlófi. —

IV. Számverseny és tűzparádé.

Telt, mult az idő. Elérkezett a várva-várt nap és Sárosfalva népe tetőtől-talpig ünneplőben leste a hét csodát, a mit János a kis bíró olyan ekesszólvó szavakban jövendölt meg. A rendezőség dicséretes buzgalommal pedig ugyancsak azon volt, hogy méltóképen beváltsa a beléje helyezett bizalmat.

Az ünnep első száma zenés felvonulás volt kora hajnalban. Résztvett benne szinte kötelelesszerűen minden épkézlab ember. Zúgtak a harangok és szólt a tárogató, a mint a felpántlikázott, felbokrázott menet végig vonult a főutcán.

Legelől két szerezcsenné suvickolt parasztyerek nyitotta meg a menetet, kezükben hatalmas elírású jelzőtáblákkal. Utánok jött a tárogatós fherold, a kit megfelelő jelmezben Csóri a klarinétos alakított nagy bravúrral.

Most következett a tulajdonképeni menet. Elől mint valami győztes római imperátor Mokány Bernát vágatott. Quadriga híján a plebános

briekájában állott és úgy ostorozta az elébe fogott négyest. Mellette voltak rendező társai Tüzer Jácint és Sován Teofil, a kik folytonos hajlongások közt két oldalt szórtak a virágot. Közvetlen mögöttük jöttek a szamarak. Öt jámbor állott hatalmasan felcifrázva. Mintha sejtették volna, milyen nagy szerep vár ma rájuk, olyan máltóságos komolyan lépkedtek. Még csak a fülüket sem mozgatták, amit pedig a legintelligensebb szamar is meg szokott tenni, ha érzi, hogy ő szereplő egyéniség.

Utánok tódult a többi. Mind az egész falu. A menet végén négy markos legény cipelte az áldozatra szánt sertés immár hült tetemét. És megkezdődött a nagy ünnepi vigalom. Sorra veték a műsor összes számait.

„Disznótor, versenyevés, díjvás . . .

A kántor Dálnoki Döbörög uram vezetett. Soha emberi szem olyant még nem látott, amit ma ez a derék férfiú véghezvitt. A falu torka, mintha megesküdött volna, hogy az összes díjakat ő viszi el és az összes érem az ő mellét fogja diszítani, úgy aratta egymás után diadalait. A díjvásban mint szakmabeli természetesen ismét csak ő volt a győztes és 15 ponttal — egy megszely fel point-nak számított, — óriási rekordot érve el, megnyerte Sárosfalva ivóbajnokságát.

Ez a tény olyan felemelő hatással volt reá, hogy most már minden áron részt akart venni a számárversenyben is, ez lévén a műsor következő pontja. Nem volt emberi hatalom, amely megingathatta volna ebben a szilárd elhatározásában. Mindenkit azzal torkolt le:

— Tiszteletet kérek! Én vagyok a falu első embere és nem hagyhatom, hogy holmi kehes számár lefumigáljon. Tudok én futni, ha kell!

Ezek az erélyes szavak megtették a hatasukat és így történt azután, hogy a startnál nem őt számár indult, hanem hatan. Hogy és mint folyt le tovább az ünnepség, azt hosszas volna elbeszélni, azért hát egy bakugrást téve Hosszúláb szerűjére vezetem az olvasót.

Itt készült csak a nagy hadd el hadd. Már dél óta munkában volt Sován uram. Ott furt, faragott, aknákat ásott mint valami japán hadvezér. A kíváncsi parasztleányok alig mertek közeledni attól való félelmökben, hogy a boszorkánymesternek nézett jegyzőbojtár még megtalálja őket rontani.

Végre elérkezett az est. Riadó kürtszó hirdette a tűzparádé kezdetét. Hosszúláb szerűskertje csépléskor sem volt olyan látogatott, mint ma. Ember ember hátán tolongott, sőt még a kazlak és boglyák mindegyikére is jutott egy-egy szemlélő. Az igazság kedvéért meg kell jegyezmem,

melylyel a közvélemény legkitünőbb és legerősebb szavú képviselői a léghódítás problémáját tárgyalják.

Ennek a konstatálása talán az egyetlen haszon, mely ebből a nagy vitából származik. Mert arra ne gondoljunk komolyan, hogy az ember a levegőt épp úgy, vagy talán még nagyobb mérvben uralma alá hajthatja, mint a hogy sikerült neki uralmát a szárazföld és a tenger felett kiterjesztenie.

Az emberi türelmetlenség, fékezhetetlen tudásvágy a levegőbe emelkedik fel, ott akar közlekedést s talán lakhatóságot is létesíteni, pedig magán ezen a földi sárteken is elég dolga akadna még. Még ki nem buvárkodtuk és ki nem használtuk sem a földet, sem a tengert, sem a föld és tenger alatti mélységeket és már a levegőben akarunk száguldani, lakni, dolgozni!

Próbálkozásnak, kutatásnak jó lehet ez, mint jó a bányák és a tengerek fenekének kutatása, de az eredménye még annyi sem lehet, mint a mennyit az embernek a föld és a tenger alatt elérnie sikerült. Mert ott eléggé biztos utakat nyitott meg, a mi a levegőben soha sem lesz lehetséges. A levegőnek az emberre nézve egészen más a rendeltetése, mint hogy közlekedési közegül szolgáljon. Ez metafizikai igazság s a létrendben a metafizika igazságai ellen sikerrel dolgozni nem lehet.

De azért a levegő meghódítására történő kísérletek s ezen kísérletek kapcsán felbukkanó kérdések és vélemények, mindig számot tarthatnak a kulturtörékvéseket figyelemmel kísérő emberek érdeklődésére.

A pártszövetség tisztelgése.

A Nyitrai Pártszövetség mint ismeretes, elhatározta, hogy Kossuth Ferenc keresk. m. k. miniszternél póstyéni tartózkodása alatt küldöttségileg tisztelgjen.

hogy az utóbbiak már csupán a főpirotechnikus előrelátó rendelkezése folytán kerültek oda, még pedig tűzbiztonsági szempontból. Mindegyikük egy vízzel telt kannát szorongatott markában, amely szükség esetén a tűzfeckendőt helyettesítse. A községi feckendő csöve ugyanis idült repedségben szenvedett, s így hasznavehetetlen volt.

Megjelent az intelligencia is mind egy szálig, még pedig minthogy a tűzparádé végeztével azonnal kezdetét veendi a maxibál, teljes ornatusban, a legtarkább jelmezekben. Ez is valóságos látványosság volt a köznép számára. Nem egyszer hangos jelét is adták tetszésüknek vagy ámulatuknak, amiut sorra eléptettek előtte a Zrinyi Miklóst ábrázoló Mokány, Tuzér uram és a kántor mint „Max és Móric“, Grete mint Pierette, a tanító a megifjodott „peleskei nótárius“ és a többi. A legnagyobb meglepetést mégis csak Magda szerezte, aki pazar pezsgőszínű jelmezében a „mámoros holdat“ jelképezte, „Víg özvegy“ stílusban. A fején ragyogó egyszerű diadém mindenkit elkábitott és egyszerűen világos lón, hogy most ő nap Hosszuláb szerűjén.

Zrinyi Miklós, aki magát localis bóknagy-mesternek tartotta, sietett is megjegyezni az ő kifogástalan gavallér hanglejtésével:

A pártszövetség függetlenségekből s néppártiakból állván, kik a koalíciós kormány által az országban inaugurált nemzeti politikának őszinte hívei, midőn ezen kormány egyik tagja a vármegye területére érkezett, a tiszteletnek ezen ünnepélyes nyilvánítása egészen természetes.

A tisztelgésnek még akkor kellett volna történnie, mikor Kossuth Ferenc Póstyénbe érkezett, de a miniszter betegsége miatt halasztást szenvedett s csak aug. 24-én folyt le.

Ez a körülmény azonban oly szerencsés helyzetbe hozta a pártszövetség küldöttségét, hogy nem csak Kossuth Ferencet, hanem gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi m. k. minisztert is üdvözölhette, ki ugyanaz napon Kossuth Ferenc látogatására Póstyénbe érkezett.

A küldöttségben úgy a néppárt, mint a függetlenségi párt szép számmal és tekintélyes tagokkal volt képviselve. Már 11 óra tájban sokan voltak együtt, ünnepi hangulatban társalogva a Rónai-szálló előcsarnokában. Mikor az utolsó is beérkeztek, kik előzőleg jelentkeztek a küldöttség 50 tagot számlált.

A küldöttség vezetője Ajtics-Horváth Dezső néppárti orsz. képviselő volt, ki Kossuth Ferenc minisztert üdvözölte. Gróf Apponyi Albert üdvözlésére a küldöttség előzetes tanácskozás után Steiner Gyula ny. főjegyzőt kérte föl.

A szálló kistermében történt a tisztelgés, hova a két miniszter együtt a küldöttség hosszas eljenzése közt lépett be. Kossuth Ferenc, ép az nap rosszabbul érezvén magát, csak botjára támaszkodva jöhetett s arra kérte a küldöttséget, hogy ülve hallgathassa meg az üdvözlést.

Ajtics-Horváth Dezső a pártszövetség határozatát tartva szem előtt, mely szerint a küldöttség célján kívül esett s alkalmoszerű sem lett volna az üdvözlő tisztelgés határán túl menni, rövid, de a küldöttség céljának megfelelő alakban s a nála elmaradhatatlan lelkes hangon szolt az ünnepelthez.

Beszédét azzal kezdte, hogy a nyitrai megyei volt ellenzék ez idő szerint pártszövetség küldöttségének üdvözlését tolmácsolja.

Bár Nyitrai megyében — úgymond tovább — még mindig fennáll a pártszövetség ugyanazon pártokból, melyek a nemzeti ellenállás és önvédelem nagy küzdelmében a szövetkezett országos politikai pártokkal együtt harcoltak, s e pártszövetségnek küldöttsége van jelen, a küldöttségtől teljesen távol áll most minden politikai nézetnyilvánítás.

Hű vonásokkal s érzéssel áthatott szavakkal adott kifejezést azon ténynek, hogy a pártszö-

vetség megjelent tagjait tisztán az a szeretet hozta ide, melyet az alkotmányos harc vezéréiből alakult nemzeti kormányunk Nyitra vármegye területén időző tagja iránt ünnepélyesen nyilvánítani óhajtott.

Hangsúlyozta azt is, hogy a nyitrai megyei pártszövetség, a mint hűségesen kitartott az országos politikai pártokkal az alkotmány megvédésére folytatott harcban, ép oly hiven követi a nemzeti kormányt az ország bekezdésének biztosítására s a nemzet nagy érdekeinek előmozdítására irányuló munkájában.

„Nem kéni, nem panaszkodni jöttünk — úgymond — hanem őszinte ragaszkodásunk vezett ide.

Együtt érzünk mindenkivel a vármegyében, akit a nemzet igazi nagy érdekei vezetnek, de viszont nem mondunk le soha az ellenzésről, hol azt ezen érdekek megóvása kötelességünk ké teszi.

A nagyjából vázolt üdvözlő beszéd után a miniszter rendkívül szives hangon válaszolt s a többi közt ezeket mondta:

Tudom mi a céljuk a vármegyében s mi a helyzetre vonatkozó óhajuk, mely iránt a legjobb akarattal viseltetem.

Ugyanakkor lehetetlen nem említenem, hogy az alkotmányért vívott nehéz harc után a koalíciós kormány által vállalt nagy feladatok megoldására s a diadalra vezetett elvek alkalmazására most következik a legnehezebb pillanat, melyben az ország minden fiának támogatására szükség lesz.

Mint mondották, e munkában számíthatok önökre, tehát számítok is reá, hogy az ország nagy céljának eléréséhez szükséges törekvésben támogatni fognak.

A miniszternek lelkes eljenzéssel fogadott beszéde után Steiner Gyula gróf Apponyi Albert vallás- és közokt. minisztert üdvözölte.

Szerencsés véletlen, úgymond, hogy a pártszövetség küldöttsége a nemzeti kormány két tagját láthatja együtt. S bár nem számított az örvedetes alkalomra, nem mulasztotta el, hogy a nemzeti reformpolitika másik nagybajnokot legőszintébb tisztelettel és szeretettel üdvözölje. Az egész pártszövetség nevében biztosítja a minisztert arról, hogy az általa megkezdett kulturpolitikának, melyet az egész nemzet öröme kísér, odaadó támogatója lesz a vármegyében.

Apponyi Albert köszönő szavaiban szintén arra utalt, hogy a kulturális téren várakozó ügyfeladatoknál a nemzet minden fiának közreműködése kívánatos. A közreműködés annál inkább szükséges, mert a nemzeti egység, melyre a kul-

— Kisztihand Magdalen nassám! Igazán kellemes meglepetést szerzett mindnyájunknak.

— Hogy-hogy?

— Hát tudja... Mi a holdat sokkal öregebbnek tartottuk mint magácska, hanem most látom, hogy kellemesen csalódtunk.

— Igazán? Ne mondja!

— Lovagi becsületszavamra biztosíthatom, hogy öregebbnek, sokkal öregebbnek hittük.

Nagyobb nyomaték kedvéért még kardjára is csapott, közbe-közbe pedig olyan laposakat pislanított, ami holtbizonyossá tette, hogy Bernát uram már hozzákapott a tüzes mennykőhöz, akarom mondani lángoló szerelemre gyulladt Magda irányában.

Megkezdődött a tűzijáték. Soha még hálásabb közönség előtt nem működött chudyi előnévű Sován uram. Megtapsoltak azok mindent, de mindent a füttyülő röppentyűktől, a csillagokon keresztül föl egészen a forogni sehogysem akaró napig. Tapsoltak, szakadatlanul tapsoltak mindaddig, amíg egy öblös hang el nem rikkantotta magát, hogy „Horf!“

Ez a vészkiáltás, amely Sárosfalva és vidékén tudvalevőleg tüzet jelentett, óriási riadalmat keltett a nézők között. Volt is rá ok, minthogy amire aligha számítottak, kigyulladt a zsidó nagy bükköny kazla. Az általános zavarban, melynek

közepette a fölboruló székek közé gabalyodott peleskei nótárius, folyton Tóti Dorkát a boszorkányt emlegette káromkodásokba foglalva, előrohant a kántor. A dicső férfiú, aki ügylátszik még mindig az ivóbajnokság okozta mámor hatása alatt állott, sztentori hangon kiabálta:

— Músonon kívüli szám!... Ne tessék megijedni hölgyeim!... Músonon kívüli szám!... és azzal rohant oltani, de vesztére. A bükköny magasán elhelyezett alkalmi tűzfeckendő épen akkor kezdte ontani a vízsugarat netto Döbörög uram nyaka közé.

Köztudomású tény, hogy a kántor meg a víz fogalmak között legalább is olyan a távolság, mint Makótól Jeruzsálemig. Elképzelhetik tehát mekkora volt a váratlan zuhany hatása, amely a kántor ajkáról záporoként zuhogó, ugyancsak cifra huszármiatyánkok egész litániájában nyilvánult.

Nagy nehezen eloltották a tüzet, anélkül, hogy nagyobb kár történt volna. Így végződött be a híres sárosfalvi tűzparádé.

A Maxibál bosztonkeringői csakhamar elfeledtették mindenkivel a kiállott izgalmakat, csupán Hosszuláb dörmögött nagy mérgesen a rosszszul világított söntésben.

— Der Schlag soll-e trefn! Miérth csak nem hagythák eléghni, mikor thavali volt. Hiszen bizthosithva volt. Die Halunkhen di sie sind!

turális tevékenység irányul, a nemzet elsőrendű érdeke; örömet fejezi ki a fölött, hogy ezen törekvései a küldöttségben támogatásra találnak.

A két miniszter a küldöttség bemutatkozása után egy ideig még annak több tagjával beszélt, majd szünni nem akaró eljenzéstől kísérvé távozott.

A küldöttség ez után gróf Wilczek Frigyes főispánnal tisztelgett, ki a küldöttség nagyszámú tagjára való tekintettel szintén a szálló termében fogadta a tisztelgőket.

A szónok ismét *Ajtics Horváth* Dezső volt, ki üdvözlő beszédében kifejezést adott a pártszövetség bizalmának a főispán iránt, kinek működéséhez a pártszövetség azon biztos reményét fűzi, hogy a vármegye békéjének biztosítása sikerülni fog.

A főispán szívből vett szavakkal köszönte meg a tisztelet s bizalom nyilvánítását. Az országban, úgymond, most a koalíció, a békés együtt munkálkodásra szövetkezett pártok uralkodnak. A vármegyében is remélhetőleg ugy alakulnak a viszonyok, hogy a pártszövetségnek még a multból származó s arra emlékeztető ellenzéki szerepére nem lesz szükség. A legjobb akarrattal arra fog törekedni, hogy a pártok békés együtt munkálkodása lehetséges legyen.

A főispán sokáig bizalmasan beszélt a küldöttség tagjaival. A küldöttség tagjai a tisztelgések után a szálló éttermében gyűltek össze s majdnem kivétel nélkül résztvettek a társas ebéden. Az esti vonattal hazautaztak.

Levelek Elzászból.

II.

Schloss-Sonnenberg, aug. 10.

Minden országban a haladásnak, a kulturállapotok virágzásának biztos jelei között ott találjuk az utakat. A mely országban jó utak vannak, ott a közigazgatás magas színvonalon áll, mert az utak jó karban tartása a legnehezebb közigazgatási feladat, a hol ezt szerencsésen megoldották, ott a közigazgatás többi kérdéseit és ügyeit játszi könnyűséggel dűlőre lehet vinni.

A török birodalomban, a hol a közigazgatás kimondhatatlanul elhanyagolt állapotban leledzik, jó utakat még a legfőbb közlekedési vonalakra is csak ritkán lehet találni. Palestinában és Syriában például csak az európai hatalmak sürgetésére épített a török kormány néhány főutat, de utóbb azokat is elhanyagolta. A Jeruzsálemben székelő német birodalmi konzulnak rengeteg sok utánjárásába került, a mig kieszközölhette, hogy a kormány a német császár 1898-iki látogatása alkalmából a Jeruzsálem és Jerichó közötti országutat legalább tűrhető karba hozza. Ma ez az út ismét el van hanyagolva.

Elzász-Lotharingiában a magas fokú kultúrát hangosan hirdetik, lépten-nyomon jelzik a kitűnő karban levő utak. A rónás területeken keresztül-kasul ágaznak el a fásoroktól övezett kemény utak, melyeken sehol sem látunk kavicsrakásokat, de még köfűletet sem. Makadámrendszer szerint készültek, de oly tökéletesen, hogy keménységük és simaságuk vetekedik az aszfaltéval. Csodálatos, hogy sem eső nem mossa ki, sem társzekerek nem koptatják ki ezeket az utakat, talán nincs idejük kikoptatni őket. Kerékvágásos mélyedéseknek, gödröknek nyomát nem láthatni rajtuk.

Osztályozni is bajosan lehetne őket, egyik olyan, mint a másik, egyformán jó valamennyi. Két napi szakadatlan záporosó után gyalogsétát tettünk egy ilyen úton, mely pedig nem is esik a fővonalak szakaszába, sem víz, sem sár nem akadályozott a sétában, az út talaja csak éppen hogy megnedvesedett, egyébként kemény volt és tisztább, mint egy ilyen eső után sok városnak az aszfaltjárdája.

Jellemző az utak jóságára, talajuk egyenletes simaságára nézve az a tény, hogy a leghíresebb

elszászi Kneippianumban, Schloss-Sonnenbergben, a hol e sorokat írjuk, a vendégek egy része, már t. i. azok, a kik a Kneipp-kúrának minden előírását és ajánlatát pedáns pontossággal követik, eső után a pompás bársonyos pázsitmezők helyett, az *országtutak*on mászkálnak mezítlábal. Urak, úri dámák, papok, finnyás lábú gyerekek egészen vigan és szaporán lépegetnek a kocsi-utakon, a merre társzekerek járnak, automobiloik száguldoznak.

Ha már szóba hoztuk ezt a Kneippianumot, essék róla néhány szó. Schloss-Sonnenberg Elzász Wörishofenje. A látogatottsága nem olyan nagy, mint a bajor Kneippianumé, de a gyógykezelés itt is teljesen és kizárólag Kneipp módszere szerint történik. Nálunk ezt a helyet, melyet évenként körülbelül 3000 ember látogat meg, alig ismerik, a minek oka nyilvánvalóan a nagy távolságban rejlik. Felső Elzász legvégső pontján, a francia határon fekszik a kies és nevének megfelelően napfénytől elárastott hely, melyet Bécsből gyorsvonaton, egyfolytában utazva, jó 26 óra alatt érhetünk el.

Schloss-Sonnenberg tulajdonképpen egy hatalmas várkastély, melyben mintegy 250 szoba és különféle helyiség van. A kastély évszázadokon át a D' Eparney grófok tulajdona volt, a kiktől egy francia-részvénytársaság vette meg, és Kneipp-féle gyógyintézetnek rendezte be. Az intézet élén egy elzászi származású pap áll, P. *Ellerbach* Kneippnak legkedveltebb és leghivebb tanítványa. Eltesebb korú, finom modorú és nagyműveltségű férfiú, a ki az összes európai világnyelveket beszéli és bámulatosan képzett orvos.

Van ezenkívül az intézetnek egy hivatásos orvosa is, de ennek egész szereplése csak arra szorítkozik, hogy megállítja a betegséget, a többi azután P. *Ellerbach* dolga. Ő írja elő a receptet, okosan, bölcsen, gondos kerüléssel a végleteknek, melyek ha valahol, úgy egy Kneipp-kúránál lehetnek ártalmasak.

Az intézet a modern higienia követelményeinek teljesen megfelelően van berendezve. Az egészségnek három nagy tényezője, a levegő, víz és diéta játszsa a főszerepet a gyógykezelési előírásoknál, de sűrűn alkalmazzák a villanyosságot is, a gőzt és a massage-t. A kiszolgáló személyzet a kúra alkalmazásában ügyes, pontos és lelkiismeretes. A lakoszobák, éttermek, fürdőhelyiségek ragyogón tiszták és előkelően díszesek. Az igényeknek megfelelően a vendégek három osztályba soroztatnak. Az első osztály a legkényesebb igényeket is kielégíti, de a második és harmadik osztályú ellátás is egészen jó.

A várkastély kellő közepét szép kápolna foglalja el, melyben a vendégek vallási kötelességeiknek eleget tehetnek.

Schloss-Sonnenberget télen is sokan keresik fel, mert a hely azzal az egyenletes középhőmérséklettel bír, mely nyáron át kellemesen csökkenti a forróságot, télen pedig akadályozza a nagyobb mérvű lehűlést. *Adieu.*

Ujdonságok.

Személyi hírek. *Kutvaszer* István kanonok nagyobb papnevelői kormányzó *Cserenyey* István dr. theologiai tanár s tanulmányi felügyelő kíséretében Jászórol haza érkezett — *Dr. Franciscy* Lajos nagyobb papnevelői lelkiigazgató, lapunk felelős szerkesztője, németországi útjáról szeptember 2-án Nyitrára érkezik. — *Gróf Wilczek* Frigyes főispán e hó 26-án, mint *Juhász* Vince ny. kir. ítélőtáblai bíró vendége, Tardoskedden vadászott; este Nyitrára érkezett, honnan másnap reggel elutazott.

Kinevezések. A vármegye főispánja *Felczán* József szentistvánfalvi állami tanítót anyakönyvvezető-helyettesévé, a pozsonyi posta és távirtda igazgató *pegig özv. Bolla* Ferencné sz. Jankó Magda szombathelyi lakost bányászati póstamesterré kinevezte.

Installáció. *Dr. Bartossik* Antalt a nyitrai székeskáptalan legújabban kinevezett ifjabb mesterkanonokját s *Hátrik* János tiszteletbeli kanonokot szept. 1-én fogják ünnepélyesen beiktatni. *Dr. Bartossik* Antal kanonok, mint értesülünk, nem vonul be még Nyitrára, hanem addig marad Mocsonokon míg a község hivei új plebánost nem kapnak.

A vármegye közigazgatási bizottsága szept. hó 9-én (szerdán) délelőtt 11 órakor a vármegyei székház irattári helyiségében ülést tart.

Templom szentelés. Párutca régi kis temploma *Puchovszky* Bálint dr. esperes-plebános buzgó fáradozása által összegyűjtött adományokból restaurálva és újonnan berendezve áll már a hívek rendelkezésére. A Szt. István királynak ajánlt templomot *Jeszenszky* Alajos kanonok ma áldja meg ünnepélyes isteni tisztelet mellett.

Emlék ünnepély. A nyitrai ker. szociális egyesület szept. 6-án, új házának megáldása alkalmával, színelőadással és táncmulatsággal egybekötött emlékünnepélyt rendez. 1. Reggel fél 10 órakor ünnepélyes isteni tisztelet a Piaristák templomában hova a tagok testületileg zászló alatt vonulnak. 2. A templomból visszajövet a ház új helyiségeinek megáldása. A sz. misét s a házaldás szertartását *Jeszenszky* Alajos apátkanonok, egyesületi díszelnök végzi. 3. Diszgyűlés. Hymnusz, előadja az egyesületi énekkar. Megnyitó beszéd, tartja *Szteszkál* József egyesületi elnök. Alkalmi beszéd kíséretében az egyesület négy legnagyobb jötevője díszképeinek leleplezése. A ker. szocialisták szervezkedéséről, előadó dr. *Antony* Béla közp. főtitkár. A ker. szocializmus helyzete és feladatai, előadó *Bartos* János kerületi néptitkár. Záró beszéd, mondja *Szteszkál* József elnök. Szózat, előadja az énekkar. 4. Déli 1 órakor társas ebéd az egyesületben. Este fél 8 órakor színelőadás. Színe kerül a „Sárga csikó“ kitűnő népszimű. Előadás után tánc. Belépőjegy a táncmulatságra 1 korona, az egyesületi munkástagoknak 20 fillér. A társas-ebédre a jegy ára 2.50 kor., a munkástagoknak kedvezmény. A meghívó, illetve tagkönyv előmutatása feltétlenül szükséges.

A F. M. K. E. közgyűlése. A F. M. K. E. elnöksége és Zsolna város előjárósága az egyesület XXVI. évi közgyűlése alkalmából a következő programban állapodtak meg: Szept. 2-án d. u. 1/2 órakor az elnökség s az igazgató választmány érkezése. Elszállásolás után délután 3/4 órakor kirándulás Rajecz fürdőre, d. u. 5 órakor ugyanott az igazgató választmány ülése, utána ismerkedési estély és éjjel 11 órakor különvonalon visszatérés Zsolnára. Szept. 3-án reggel 8—10 óra között istenitisztelet az összes felekezetek templomaiban, d. e. 10 órakor a F. M. K. E. XXVI. évi közgyűlése a városháza negyteremben s utána társas-ebéd. A közgyűlésen *Desseuffy* Emil gróf fog elnökölni, az elnöklésben társa dr. *Smialovszky* Valér, Trencsén vármegye főispánja lesz, mint a F. M. K. E. trencsén vármegyei osztályának elnöke. A felvidéki vármegyék főispánjai és orsz. képviselői közül eddig már többen bejelentették részvételüket s képviselve lesznek a vármegyék és városok is.

Kitüntetett kántortanító. A földművelésügyi m. kir. miniszterium *Tomann* Sándor peredméri k.-tanítót hosszú időn át a faiskola kezelése terén kifejtett szorgalomért 200 kor. jutalom és díszoklevéllel tüntette ki. Kitüntetett méltóan érdemelte meg e jutalmat, mert 27 évi k.-tanítói működésének szabad idejét kizárólag faiskola- s méhézetnek szentelte. Eljárt környékbeli falvakra, hol útmutatással szolgált a mi népünknek a gyümölcsészetben.

Beiratások. A Szántó-féle polgári iskolában augusztus 30-án kezdődnek a beiratások és tartanak szeptember 2-ig. A javító és felvételi vizsgálatok augusztus 30-án és 31-én lesznek megtartva. A rendes tanítás szeptember 3-án kezdődik.

A helybeli r. kath. elemi népiskolában az 1908/1909. tanévi beiratások szeptember hó 1-ső napjától bezárólag 7-ik napjáig tartanak és pedig d. e. 9 órától 12-ig és d. u. 2 órától 4-ig. Szeptember hó 8-án reggel 8 órakor ünnepélyes „Veni Sancte“, amelyre minden tanuló megjelenni köteles. Szeptember hó 9-ik napján rendes tanítás. Az 1-ső osztályba csak azon tanulók vehetők fel, akik szeptember elsejéig töltötték be hatodik életévüket; mely körülmény anyakönyvi kivonattal igazolandó.

Az iparos- és kereskedő tanonc-iskolában a beiratások szeptember hó 1-től 8-ig, az iskola-

igazgatói irodában (városi róm. katolikus népiskola) délelőtt 9—12 óráig eszközöltetnek. Figyelmeztetjük az iparos- és kereskedő főnök urakat, hogy tanoncuk pontos iskoláztatásáról gondoskodni feltétlenül kötelesek, s a késői beiratkozás, az ipartörvény megfelelő szakasza értelmében szigorúan büntetettik.

Közgyűlés. A Nyitravárosi Szépitőegyesület f. évi aug. hó 30-án d. e. 11 órakor, a város háza nagytermében, évi rendes közgyűlését tartja. — Tárgysorozat: 1. Évi jelentés. 2. A számadások és a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése; a pénztárnoknak és a tisztviselőknek a felmentvény megadása. 3. Az évi munkatervet és költségvetés megállapítása. 4. Az elnökhöz írásban benyújtott esetleges indítványok tárgyalása.

Nemzetiségi lap a Nyitravölgyben. A „Ludové Noviny“ Závada vidékén majdnem minden községbe jár egy, de több példányban is. Ez a vidék a tavarnoki báró Stummer birtokaival van ellepve. Csodáljuk, hogy a részben cseh származású tisztek nem képesek ezen hazai és egyházzellenes lap kiszorítására. Ahol a „Ludové Noviny“ garázdálkodik, ott nem képes létrejönni a kath. népszövetség, mert a nép egyszerűen nem jön el a kihirdetett népgyűlésre. Ebből látszik, hogy a L. N. nemcsak egyházi, hanem hazafiúi mozgalomnak is tekinti a kath. népszövetséget.

Virág-korzó Pöstyénben. Rudnyánszky György, országgyűlési képviselő elnöksége alatt működő Pöstyén fürdői vigalmi bizottság augusztus hó 23-án délután 4 órára gróf Wilczek Frigyesné szül. Latinovits Mártha úrnő védnöksége mellett parkünnepélyvel egybekötött virágkorzót és táncvigalmat hirdetett. A kedvezőtlen időjárás folytán még a kitűzött időben is bizonytalan volt, hogy az ünnepély és korzó megtartható lesz-e; sőt a környékről jelentkeztek közül többen táviratilag le is mondtak. A Pöstyénben időző Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter gyengélkedése folytán szintén nem jelent meg. De majd elállt az eső és 5 órakor gróf Wilczek Frigyes főispán s neje a fürdő új parkjában levő fő alléon megnyitotta a menetet lila színű virágokkal díszített könnyű hajtókocsival, melynek oldalai és a lovak szerszámai is lila színnel voltak bevonva. Wilczek grófné fehér ruhában kevés fekete díszítéssel jelent meg. A főispán és neje kocsiját fehér virággal díszített hintón a főispán édesanyja, özv. Wilczek grófné és anyósa özv. Latinovits Albinné úrnő, unokáikkal, a kis Marianné és Elza grófnőkkel követték. A menetben részt vett még körülbelül 25 szebbnél szebben feldíszített fogat, melyek közül a következőket sikerült megjegyeznünk:

Erdődy Imréné grófnét Hardegg Jánosné grófnéval, sárga gazéval és sárga akácvirággal díszített gummikerekű hintó. Erdődy Imre grófot leányával Bella comtessevel, rózsaszínű gazéval bevont, halvány rózsákkal díszített gígg. Erdődy Vilmos grófot Hardegg János gróffal, rozmarinos vadászkocsi. Benyovszky Sándor grófot nejével és dr. Fodor Kálmánné szül. Berchthold grófnőt Méda leányával, fehér virágokkal díszített landauer. Özv. Graevenitz Károlyné grófnét Graevenitz Mária grófnővel, kryzantém lugas. Zedwitz Utz grófot nejével, lila gazéval bevont, orgonavirággal díszített hintó. — Tüköry Jenőné Koller Adriennével, orgonavirágos landauer. Rakovszky Antal cs. és k. kamarás Rudnyánszky György országgyűlési képviselővel, napernyős vadászkocsi. Steiger Albert bárót Sicco-Norris gróffal, vörös rózsákkal díszített vadászkocsi. Tüköry Magdát és Márit Wattenwill Lincsi bárónővel, kéksárga virágos kis kocsit. Vásárhelyi Lajosné, mezei virágok. Frideczky Barnát Fáy-Frideczky Józseffel, pipacsdisz. Uherek Lászlóné gyermekével, rózsadisz. — Özv. Barkassy Kálmánné leányával, vörös rózsák. — Ocskay Rizát Rudnyánszky Magdával, szőlős karé. — Blum Edát Vásárhelyi Mariskával, cinege tojás. — Krausz Ottót nővérel, napraforgós vadászkocsi. A menetet a vigalmi bizottság egy trefás néprajzi kocsija és egy száguldó indiánus főnök zárták be.

A fogatokról sűrűn dobálták a virágokat a fürdővendégek és a vidékről ez alkalomra nagy számban összegyűlt sétáló közönség közé. Gróf Wilczek főispán és neje megjelenésükkel egybegyűjtötték Pöstyén vidékének társadalmát a leg-

magasabb köröktől kezdve. Dacára a nem éppen kedvező időjárásnak — mely miatt az ünnepély többi része, a sátrakban való eladás stb. elmaradt — a korzó népes volt. A gróf és grófné szeretetreméltóságukkal kedélyessé tették azt. A közönség a fogatokon ülökkel élénk vírágcsatába és confetti dobálásba elegendett úgy, hogy az csak a színházi előadás kezdetekor ért véget. — Mindenki a legjobb impressiókkal sietett a parkból a színházba, hol Wilczek grófné tiszteletére rendezték az előadást. A kocsikorzóban résztvettek a páholyokat, a közönség pedig a színház többi részét zsúfolásig megtöltötték. — Előadás után Wilczek főispán és neje nagy társasággal a fürdőszállóda éttermében ült vacsorához. Tíz óra tájban Fodor Kálmán országgyűlési képviselő a főispánét a táncterembe vezette, hol a számára fenntartott helyet foglalta el. Gróf Wilczek és neje a teremben 11 óráig tartózkodva, sokakkal és szívesen társalognak. A fiatalok a rendezés záróórán, éjfél után is, folytatta a táncot.

Oltárszentelés. Németpróna községben, Szent István napján, lélekemelő ünnepség keretében szentelték fel a tavaly ujjonnan épült templomban Richter Antal theologiai tanár bőkezűségéből mintegy 10,000 kor. költséggel emelt Szent Sír oltárát. A felszentelést dr. Lányi József nagyváradi kanonok, felszentelt püspök, ki Németpróna szülőte, fényes egyházi segédlettel végezte. Az egyházi ünnepségek után este a templom javára műkedvelő színelőadás volt, a melyet e hó 23-án is általános érdeklődés mellett megismételték a templom pénztárát 600 korona jövedelemmel szaporították. — Ugyancsak Németprónán e napokban megalakult a keresztény ifjúsági egyesület is, a melynek magasztos céljaira dr. Lányi József felsz. püspök 100 kor. adománnyal járult.

Érthető miért. Ha azon szokatlan támadások okait keressük, miknek a nemzeti kormány az idegenek részéről napról-napra ki van téve, nem utolsó azon közgazdasági tevékenység, melyet a nemzeti kormány rendkívül nagy szorgalommal folytat. Rövid idő alatt 18 közgazdasági irányú törvényjavaslat fogja az országgyűlést foglalkoztatni. Ezek közül már nyilvánosságra került és a közgazdasági körök tanulmányozásának tárgyát képezi. 1. Az ipartörvény. 2. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény. 3. A helyi érdekű vasutakról szóló törvény. 4. Az új vasuti üzletszabályzat. 5. A családi otthonról szóló törvény. 6. A közadók kezeléséről szóló törvény. 7. A kivándorlásról szóló törvény. Már készen vannak a közel jövőben nyilvánosságra hozatnak: 8. A munkásbiztosítás reformjáról. 9. A gyufáról (főhőfoszfor alkalmazásáról). 10. Az élelmiszerek hamisításáról. 11. A szövetkezetekről. 12. Az uzoráról. 13. A telefonról. 14. A vámkezelésről. 15. A szabadalmakról. 16. A védjegyekről (ipari mintavédelem). 17. A tőzsdéről. 18. A polgári perrendtartásról szóló törvénytervezetek. Ha így haladunk a közgazdasági tér teljesen megszűnik a zavarosban halászó üzérkedés terrenuma lenni. A nép tudatlanságát s a közgazdasági törvények eddigi hiányosságát kihasználó idegenek gyűlölete az üdvösen munkálkodó nemzeti kormány ellen, tehát nagyon is érthető.

Nyitra—lévai vasut. A sok milliónyi vasuti beruházási kölcsön, melynek költségvetésébe a nyitrai vasuti vonalszakasz elsőrangúsítása és a nyitrai állomásnak kibővítése is fölvetett, időszerűvé tette volna egyidejűleg a nyitra—lévai vasutvonal kiépítését is, mely Bars és Nyitra vármegyének egyik régóta óhajtott vasutja — a nyitra—lévai vasutvonal, amely mindkét város fejlődése és forgalmi szempontjából számottevő. Leghelyesebb volna, ha annak kiépítését a tülek—miskolci vonal első osztályú mintájára (gyorsvonalat közlekedést kizárva) maga az állam építené ki, mert a magánvállalkozó előmunkálati engedélyének mintegy 10 év óta húzódo folytonos meghosszabbítása a megvalósítás kétségével tölt el bennünket és e megvalósulást részben épen Barsvármegye, vagy jobban mondva annak aranyosmaróthi érdekeltége teszi lehetetlenné. Tudvalevő, hogy Nyitra vármegye belátva e vasutvonal fontosságát, már a nyitra—lipótvár—kuttii vonal kérdésénél is nagy részben a nyitra—lévai vasut mellett foglalt állást — és már az előbbi vasut kiépítése után sem zárkózott el az utóbbi vonal kiépítéséhez való anyagi hozzájárulástól, de Barsvármegye szűkkeblősége, vagy inkább az aranyosmaróthi érdekeltég győzött a közgyűlésen, midőn anyagi támogatásával nem sietett e fontos megyei érdek megvalósításához. Pedig, aki Nyugatmagyarország vasuti összeköttetéseit szemléli, könnyen beláthatja e vonal fontosságát, mert a kassa—oderbergi és budapest—pozsonyi vonalakat leszá-

mitva, a közbeeső területeket egy vonal sem köti össze, miáltal természetesen azon anomalia, hogy Selmecz- vagy Besztercebánya vidékéről Nyitra-völgyébe utazó ember a ruttká—szolna—galántai vonal rengeteg kilométereit kénytelen bentazni, avagy csak egyszer próbál Léva—Párkányána—Érsekújvárnak menni, de a garamvölgyi vonat „szédítő menetességé“ mindenkorra elveszi ettől a kedvét. Tessék csak elképzelné — mert az utazást nem ajánljuk! — hogy az érsekújvár—privigyei vonal 115 km.-nyi útjának megtevésére öt és fél óra szükséges, — a párkányána—garamberzencei vonal 120 km.-jét pedig majdnem 7 óra alatt „futja be“, — holott ez első osztályú vonalon legfeljebb 2 és fél órát igényel — és megértjük a felsőnyitra- és garamvölgyi utazóközönségnek korai öszülését és idegességét. Első sorban tehát nélkülözhetetlen érdekét képezi e két völgy közönségének vonalaik elsőrangúsítása. A garamvölgyi vonal elsőrangúvá tétele mellett szól még azon körülmény is, hogy az a Budapest—Ruttká-Berlin közötti utat tetemesen megrovidítené, ami ismét kereskedelmi szempontból az ország előnyére szolgálna. De minden körülmények közt kívánatos a két völgynek összekapcsolása a nyitra—lévai vasuti vonalal. És úgy hisszük, hogy e vonal fontosságát magára Bars megyére nézve belátja az aranyosmaróthi érdekeltég is, de mert ez által Léva nyerne forgalmában és fejlődésében — és a Zsitvavölgynek a Garamvölgygyel történő összekapcsolása a megyei szék hely kérdésében nagyon lendítene Léva javára; innen az a szűkkeblőség, mely arra való hivatkozással, hogy a megye pénzügyi viszonyai nem engedik az anyagi segítséget — Lévatól irigylő a vasutat, s azáltal tulajdonképpen a vármegyét fosztja meg a fejlődésnek és forgalomnak egy fontos tényezőjétől. Elégge nem sajnálható egy megye közéletében dúló küzdelem a székhelykérdés dolgában, midőn az egy egész vármegye érdekének munkálását teszi meddővé. Úgy hisszük, hogy az idő szükségképpen megérleli a vezető megyei körökben a megyei központnak Léva-ra történő áthelyezését elodázhatatlan szükségessé, s akkor a nyitra—lévai vonal kiépítését sem szenvedne halasztást. Minthogy azonban épen a székhely áthelyezését a vasutvonal kiépítésével nagyban elősegítenék, azért Barsvármegye Léva-val rokonszenvező megbízottsági többsége a Zsitvavölgynek belátóbb tagjaival egyesülve valószínűleg meg minél előbb a megye javát munkáló közreműködésökkel a nyitra—lévai vasutat.

Olcso tüzelő. A nyitrai ker. szocialista egyesület tagjai már tavaly szövetkezétilag hozták tüzfát, hogy védekezzenek a városi fakereskedők magas árai ellen, melyek annál magasabbra emelkednek, mennél keményebb tél köszönt be s mennél nehezebben kapható a tüzelő anyag. Némelyik kereskedő még azáltal is előmozdítja a fahianyot és drágaságot, hogy a termelőt, kinél nagyban vásárol, lekötö, hogy másnak Nyitra-ra ne adjon el fát. A ker. szocialista egyesület tagjai 50 vagon fát biztosítottak maguknak s több vagon szenet is rendeltek közösen s így a szállítási költséget kívül mindig ugyanazon beszerzési áron kapják a tüzelő anyagot. A szenet már szeptember elejétől kezdve, a fát néhány héttel később. Hogy kisebb mennyiségben is bármikor átvehessék a tagok a fát vagy szenet, az egyesület raktárt rendezett be. Az egyesület természetesen csak tagoknak biztosítja e kedvezményt, de a nagymennyiségű behozatalt mit eszközöl, a városi kereskedő kárait is mérsékelné fogja.

Utcai botrány. Jenkei János napszamos e hó 23-én este 10 óra után Nyitrán, Vármegye-ház-utcában éktelen láрма és kiabálás közben sorba döngette az egyes lakosok ablakait s az összes ablakokat kiverni akarta. A rendőrség nagynehezen megfékezte a duhajkodót és előállította.

Vakmerő csirkefogók. Fürst Samu nyitrai lakos cselédje, e hó 26-án délután 5 óra tájban a Zoborról hátán egy kosárban dinnyét vitt a városba a Hid-utca felé vezető úton, a réten 8—10 utcai suhanék körül fogta s fényes nappal a dinnyéből kifosztotta a cselédleányt. Haza érve, srva panaszkolta el gazdájának esetét, de a vakmerő csirkefogók kiletére felvilágosítást adni nem tudott.

Rablótámadás. Viener Julia 17 éves, wieni születésű cselédleány, e hó 20-án este 8—9 óra között Nyitráról, a város egyik vendéglőjéből vacsorát vitt Zoboron lakó uraságának. A sziget-felé vezető úton, a Nyitra ládja közelében, a bokrokból két iparosnak látszó fiatal ember ugrott elő, megtámadta a cselédleányt,

egy éles kővel fejét bevették s pénztárcáját, mintegy öt korona aprópénz tartalommal tőle elrabolták. A cseldeány a nagy sötétség miatt nem tudja a támadók személyleírását megadni, csak annyit jelzett meg magának, hogy a rablók vörös nyakkendőt viseltek. A nyomozás eddig a vakmerő tettesek után eredménytelen volt. Nyitra város külterületén napról-napra ismétlődnek a hasonló esetek s így ideje volna, ha a város polgársága komolyan foglalkozna személyi és vagyoni biztonságának megvédéséről. Különösen a nyári időszakban, a midőn a Zobor-heggyel nagy a városi összeköttetés, nagy szükség forogna fel arra, hogy ennek környékén is rendszeres rendőri szolgálat létesíttessék. Azonban tudjuk, hogy a polgárság szűkkeblősége miatt azon néhány szál rendőr, a ki a közrend fentartására hivatottak, a város nagy területén a közbiztonság fentartására már régi idő óta képtelen s így városunk és környéke valóságos eldorodóvá nővi ki magát a rablók, utonállók és tolvajoknak. A rendőrség már többször sürgetett szaporítása valóban már elodázhatatlan létszükség.

Iskolamegáldás. Könyök község népének emlékeztetésére ünnepben lesz része szept. 8-án. Özv. Blundelle Károlyné sz. Uzovics Ludovika, ki petőfalvi uradalma területén már régebben templomot, iskolát és óvodát építtetett, könyöki birtokán is teljesen saját költségén szépen berendezett iskolát emeltetett tágas tanteremmel, óvodával s a tanítói fizetést is biztosítva, az iskolát mint a róm. kath. hitközség tulajdonát, telekkönyvezette. Az iskolát a Bold. Szűz születése ünnepén adják át rendeltetésének. A megáldást fényes ünnepség kíséretében gróf Batthyány Vilmos dr. püspök koadjutor fogja végezni. A jótékony és ritka szép példája csak növelni fogja a könyöki nép hálás szeretetét úrnője iránt, melyre már azon jótéteménnyel is kötelezte, hogy évek óta az uradalom költségén emelt kápolnában rendes isteni tiszteletről gondoskodott számukra.

Kereskedelmi alkalmazottak kitüntetés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr tudvalevőleg a kereskedelmi alkalmazottak buzgalmanak fokozása céljából a kiváló szorgalmat tanúsító és már huzamosabb idő óta egy és ugyanazon cégnél működő kereskedelmi alkalmazottakat megfelelő módon kitüntetésben részesíti. A pozsonyi keresk. és iparkamara a jutalmazásra méltó kereskedelmi alkalmazottak kitüntetésére iránt az idén is szándékozik a miniszter úr ó nagy-méltóságának javaslatot tenni, miért is fölkéri a kamarai kerület érdekelt cégeit, hogy az árkereskedelemben foglalkoztatott alkalmazottaik nevét azok munkásságának méltatására, valamint a szolgálati és fizetési viszonyokra vonatkozó, esetleg a korábban más cégeknél kifejtett tevékenységet is föltüntető adatokat a kamarával hitelt érdemlő módon közölni és az alkalmazottak névlistáját is beküldeni sziveskedjenek. Az adatok beküldését a kamara f. é. szeptember hó 30-áig várja.

Kávéházi botrány. A Schiller-fele kávéházban Nyitrán, e hó 26-án éjjel, néhány nyitrai uriember összeszólalkozott, majd ebből kifolyólag oly éktelen lármát és botrányt okozott, hogy ennek lecsillapítására a rendőrségnek kellett közbelépnie.

Téves utakon. Szociális világot élünk. A törvényhozástól kezdve lefelé mindenki azon igyekszik, hogy a kisemberek sorsán enyhítsen. Csak nemrég olvastuk, hogy a kormány az egyik városnak ama határozatát, hogy birtokát szemben a jelentkező kisgazdákkal egy vállalkozónak adja haszonbérbe, megsemmisítette, s a várost odautasította, hogy a kisgazdákkal bocsátkozzék tárgyalásba. Méltán rosszul esik tehát hallanunk, hogyha éppen papi testületek birtokkezelésénél ennek ellenkezője történik. A szomszéd Bars megye egyik vidékének lakosságát a körülötte elterülő kötött birtokok valósággal megfojtással fenyegetik. Különösen két papi birtok: a besztercebányai püspökség és az esztergomi főkapitáné az, a mely a számban növekvő lakosság terjeszkedését gátolja. Az előbbi két év előtt újította meg bérleti pályázatát a tulajdonát képező egyik birtoktestre, melyre a környék kisgazdáinak szövetsége is pályázott. Mindamellett, hogy, hogy nem, a birtokot az eddigi izraelita haszonbérő kaptam meg oly

feltételek mellett, melyeket a kisgazdák is örömet teljesítettek volna. Legújabbban az esztergomi főkapitánál van hasonló eset folyamatban. Garamszentbenedek—garamkovácsi birtoka a házi kezelés mellett eddigelé jóformán alig jövedelmezett valamit. Garamkovácsi község lakossága a szomszéd Garamszentbenedek és Peszér lakósaival szövetségbe — közvetett felszólításra — ajánlatot adott be f. év tavaszán e birtok megvételére akkép, hogy az erdőt és legelőt a volt urbéreseket vették volna meg, a többi pedig parcellázták volna. A főkapitán ez ajánlatra mitsem válaszolt, hanem — miként halljuk, — a birtokot kéz alatt — egy izraelita honpolgárnak adta bérbe. A lakosság el van keseredve úgy a velük való bánásmód, mint a bérbeadás ilyen módja felett. Szomorú jelenség az, és sehogy sem szolgál a papi gazdálkodás és gondolkodás dicséretére. Vagy talán a szociális érzék hiánya folytán járnak ilyen téves utakon?

A hétfői munkaszünet ellen. A közönség körében általános a panasz, hogy Nyitrán alig találunk iparost, kivált asztalost, lakatost, festőt, ki a megrendelést pontos időre teljesítené. Ennek oka az a rendkívül rossz szokás, hogy a segédek hétfőn nem dolgoznak. Ugy önmaguknak, mint mestereiknek nagy kárára. Nemcsak elvesztik egy napi keresetüket, hanem elverik azt is hétfőn, a mi a mult heti keresetből vasárnap esteig megmaradt. A hétfői lustálkodásnak néhol az az oka, hogy a mester pl. szabó, cipész nem készíti elő a munkát, másutt meg a segéd a hibás. A ker. szociálisták e hó 23-án tartott havi gyűlésen állást foglaltak a rossz szokás ellen. Követelni fogják a munkarend oly betartását, hogy már hétfőn dolgozhassanak. Tekintve azt, hogy a törvény nem sokára valószínűleg komolyan gondoskodik a vasárnapi munkaszünet megtartásáról, a hétfői időpazarlás valóban mellőzhető volna már.

A győri cipésszövetség kongresszusa. A magyar cipész iparosoknak országos kiállításával egybekötött győri nagygyűléséről Csernyák József a pozsonyi keresk. és iparkamara kiküldöttje a következőkben tudósít: A kongresszus védnökei gróf Széchenyi Miklós püspök és Lippay Géza főispán voltak. Elnökül Krazsóf János választották, kinek tartalmas megnyitóját a keresk. miniszter és az államtitkár üdvözlését Rambovszky Jenő miniszteri tanácsos tolmácsolta, az iparegyesület nevében Gelléri Mór k. t. fejezte ki üdvözlését. A cipész kisiparosok szövetségének jelentését tudomásul véve, a mester és segéd közti viszonyul foglalkozott a kongresszus, állást foglalt az „üléssel” munka ellen, hangsúlyozta a fokozottabb szakoktatást, a tanoncképzés sürgősségét, a szak-sajtó szervezését s a fegyencipar szabályozását. Szónyegre került az új ipartörvény, mely fordulóponthoz hozza az egész magyar ipart és tette szóbeli az összes iparosokat. Tárgyalva volt még a kisipar állami támogatása, a tervezett adóreform sérelme, az önálló vámterület s nemzeti banknak az iparra való hatása, a munkásbiztosítás bajainak orvoslása stb. A kivanalmak határozati javaslatokban kellő indokolással terjesztettek föl. A kongresszussal egybekötve országos cipészkiállítás tartott. Több mint 200 kiállító vett benne részt. A kiállítás, melyről az országos lapok is elismeréssel írtak, eklatáns bizonyítékul szolgált arra, hogy a magyar cipész ipar elérte a tökéletes versenyképesség fokát s nincs szükség arra, hogy ily árúért milliókat dobjunk ki a külföldre. Ha a cipész iparosok azon tudatra ébredve, hogy az iparos osztály a nemzetnek egyik fentartó oszlopa összetartva munkálkodnak ügyükért, csakhamar kifogják vivni az iparos pályának az öt megillető tiszteletet és azon anyagi előnyöket, melyek azt keresetté fogják tenni a jobb módú családok gyermekei előtt is.

Kálmánfalvi újra zsidókézen. Báró Steiger Albert szeptencujfalusi nagybirtokos, kálmánfalvi birtokát, melyet eddig a Wertheimer-család bérrel, újra zsidóknak adta bérbe és pedig a baáni Weiszoknak, a kik holdankint 34 koronát és az adót fizetik, nyolc koronával többet, mint elődjük. A birtok 11 száz magyar holdat tesz ki. A föld minősége közepes.

Nemzetközi kath. tanítószövetség. Szeptember 2-től 5-ig lesz Velencében a tanítók nemzetközi szövetségének alakuló gyűlése. A Societá Magistrale Cattolica Tridentina most fölhívást intézett úgy Németország, valamint Magyarország-Ausztria összes tanítótestületeihez, hogy ezen a gyűlésen képviseltessék magukat minél nagyobb számban. A szövetség célja, hogy a ta-

nítók a nemzetközi szövetkezés által minél nagyobb energiával küzdhessenek a szabadkőművesek ama törekvései ellen, hogy a szabadiskolák által a katolikus oktatást háttérbe szorítsák. A velencei nagy tanítónapoknak már a programja is készen van; tárgyalás alá kerülnek: 1. A tanítószövetség szociális helyzete. 2. A tanító és az állami törvények. 3. A gyermekkertésznők gazdasági helyzete. 4. A népiskola és a kurzusok tanítók számára. 5. A tanító működése az iskolában és az iskolán kívül. 6. Tanítók önszegélyezése. 7. Új pedagógiai módszerek és a tanítás segédeszközei. 8. A nemzetközi katolikus tanítószövetség alapszabálytervezete.

Betörés. Síró Antal 20 éves, nagyaponyi születésű kárpitos-segéd, e hó 25-én éjjel a nyitva felejtett ablakon bemászott özv. Gyürky Bálintné, nyitrai lakos Tóth Vilmos-u. 17. házszám alatti lakásába s innen az éjjeli szekrényből egy duplafedeles arany női zsebrórt, fonott női arany láncsal és rajta egy arany szív lefüggővel, 200 korona értékben elloptott. A tolvaj az órát megörzés véget Gyuracska József, nyitrai rév-utcai 33. szám alatti lakosnak adta, a kinek a rendőrség meg is találta. A tolvaj és orgazda ellen megindították a büntető eljárást.

A Katolikus Nagygyűlés. Az idei (VIII.) Katolikus Nagygyűlést rendező Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége (röviden: Országos Katolikus Szövetség) most küldi szét a nagygyűlés meghívóit. A szeptember 13., 14. és 15-én Budapesten a városligeti Iparcsarnokban rendezendő nagygyűlés meghívója többek között ezeket közli: A VIII. Katolikus Nagygyűlésre kétféle jegy bocsátott ki. A belépőjegy 1 korona, mely a nyilvános és szakülésekre és a nagygyűlés keretében tartandó kongresszusokra való belépésre jogosít. A tagsági jegy 5 korona, mely a belépőjegy nélkül a belépésre, a jegy számának megfelelő ülőhely használatára, a szaküléseken és a zárt ülésen tanácskozásra és szavazásra jogosít. Azonfelül a tagsági jeggyel bírók utólagosan ingyen kapják meg a VIII. nagygyűlés könyvét. A nagygyűlésre felutazók a Szövetségtől kedvezményes utazásra szóló igazolványt kapnak. A kedvezmény 33% díjmérsékletben áll az igazolványban feltüntetett módon. A jegyek szétküldése azonban szeptember hó 1-én kezdődik. A nagygyűlésre vonatkozó minden felvilágosításért a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetségéhez, vagy rövidebb címen: Országos Katolikus Szövetséghez kell fordulni (Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. szám.) A jeggyel szétküldendő részletes program a kongresszusok és szakülések idejét, helyét, a beszédek tárgyait és előadóit is tartalmazza.

A vasárnapi munkaszünet s az alkoholizmus. A kinek a felvidéki nép sorsa szíven fekszik, megdöbbenve olvassa a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvényjavaslatnak az italmérésre vonatkozó rendelkezését.

Az egész országban tapasztalható az alkoholizmus pusztítása, mert a nép részint szenvedélye, részint a csábító alkalom által szinte erőszakkal vitetik e bűnbe. De sehol sem ölt e baj oly iszonyatos mérveket, mint itt a felvidéken. Nem egyes elzüllettek, hanem számos elpusztult falu tanuskodik az alkoholizmus nemzetöldöklő munkájáról.

Az eddig érvényes 1891. XIII. tc., mely szerint vasárnapon és Szt. István napján az ipari munka szünetelt, a korcsmai iparra is vonatkozott. S még sem volt az a hatása, hogy az alkoholizmus pusztító árjának gátat vessen. Látszik onnet, hogy a népert aggódók kérvényei tömegesen érkeztek a képviselőkhez, hogy 50-nél több vármegye foglalkozott e bajjal és szabályrendeletet terjesztett föl a miniszteriumhoz.

A javaslatnak tehát radikális orvosszert kellett volna nyújtania e kór ellen. Minden mástól eltekintve egyedül a nép megmentéséről gondoskodnia. S e helyett azt látjuk, hogy vagy propter metum judaeorum kik a pálinkamérsést ugyszólván monopolizálják, vagy a népet teljes félreismerése folytán a súlyos bajt végzetessé akarja tenni.

A javaslat szerint azon italmérések, mikben csak szeszital kapható, vasárnap reggel 6 órától 10-ig, s a melyekben sört vagy más italt is mérnek, azon időn túl is nyitva tarthatók.

Tehát a korcsmárosnak csak pár liter szalma-lére van szüksége, hogy a pálinkás putyk egész vasárnapon nyitva lehessen.

Hiába mondja a javaslat, hogy a megengedett időn túl, azaz 10 órán túl szesz ital nem mérhető. Már az is meghiusítja a t. javaslat célját, hogy szombat este és vasárnap reggel kaphat szesz ital a nép. Hisz ez tökéletesen elegendő, hogy heti keresetét, mely ekkor van

kezében, elverje. De kapni fog ő szeszestalt 10 órán túl is.

A városokban és falvakban a pálinkás bódék száma legió. A liberális aerában úgyszólván minden zsidó kapott italmérési jogot, némelyik 3—4-et is. Van falu akárhány, hol 8—10 pálinkamérés van. A szolgabíró vagy rendőrkapitány egybe sem jön, nem 20—50-be. Sokszor ha akarna is, nem jöhet. A ki ismeri közigazgatásunk nehézkes mozgását, biztos róla, hogy a javaslatban kívánt ellenőrzés lehetetlen. A lelketlen korcsmárosok annyi szeszt fognak mérni, a menyit akarnak. S a nép, melynek szenvedélyét az sem fogja fekezni, hogy a szesz drágább lett, annyit fog inni, a menyire telik, míg utolsó butordarabja is újra nem kerül.

A javaslat tehát még védtelenebbé teszi a népet, mint volt, még szabadabbá teszi a méreg árusítókat, mint voltak. Csak arra jó a javaslat, hogy a vagyona, erkölce és egészségeben pusztuló népre halálos döfést mérjen az alkoholizmussal.

Igazán kívánatos, hogy a nagyszámu népszövetség együttes és elszánt mozgalmat indítson e javaslat ellen, mely a korcsmákon gazdagodó idegen faj garázdálkodását a végtelenségig emelné, a népnek pedig sírját ásná meg. A nemzetnek örök szégyen volna oly törvény, mely az egész nemzetet áldozatul dobna egy idegen töredék népgyilkoló munkájának.

Szédelgés egy betétkönyvvel. E hó 27-én a nyitrai iparbankba beállított egy fiatal ember s egy Wolfsbergen, Karinthiában, Strausnück Izidor névre kiállított, 440 koronáról szóló betétkönyvecskét akart értékesíteni. A bank tisztviselőjének gyanus volt a dolog, rendőrt hívott, a ki a fiatal embert a rendőrségre bevitte. Itt kihallgatván, kitűnt, hogy a fiatal ember Rozgonyi József 17 éves, nógrádvármegyei, lapujtói illetőségű szénbányamunkás; mivel azonban a betétkönyv hol szerzéséről felvilágosítást adni nem akar, letartóztatásba vétetett s megindított ellene a nyomozás, hogy mily büntetéstől ki-folyólag került amaz birtokába.

A vörös május ára. Azért a tengernyi pénzért, mit a szociáldemokraták a Jakabok fentartására fizetni szoktak, meg volt nekik engedve sőt parancsolva, hogy május elsején országsszerte tomboljanak s „Inség, nyomor velünk” alkalomszerű dal akkordjai mellett 3—4 heti keresetüket verjék el az Icíg vagy Mócsi zsidónál. Ekkor az egész országban szünetelt a munka. A keresk. miniszterium érdekes kimutatást közöl róla, mily drága multság szokott lenni az a vörös május. A folyó évben, bár a munkásság óriási száma ott hagyta már a szociáldemokraták földi menyországát, 160 ezer koronát tett ki az ipar- és bányászati május elsei kereset veszteség.

Zsebtolvajlás. Kanász József komjáthi földműves zsebéből özv. Králik Antalné nyitrai Erzsébet-uti korcsmahelyiségében 2 drb. száz koronás bankjegyet loptak ki. Az ott tartózkodó cigányokat és más gyanus elemeket a rendőrség azonnal kikutatta, de a tolvaj nyomára már nem akadhatott.

Régi csatamező. Alsókörszkény község határában az államvasút mellett eszközölt földmunkálatok alkalmával e hó 24-én több emberi csontvázatot tártak fel a föld színére. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy a porladozó csontok férfiaké, s 200—300 éve lehetnek már a föld alatt. Valószínű, hogy valamely e tájon vívott ütközetben elesett hadfiak földi maradványai ezek, kiknek csendes álmát nem is zavarták tovább, hanem ismét elásták a leletet a helyszínén.

Meglopták alvás közben. Tót János kislapási lakos e hó 20-án Nyitrán többet szedett be a jóból, ezen állapotában a párutcai temető árkában elaludt, s e közben Bigyelnicza Mihály csapori illetőségű, 60 éves csavargó ellopta az alvó fekete posztó kabátját és kalapját. Egy szemtanu feljelentése alapján a tolvaj csakhamar hurrokra került és letartóztatták.

Garázdálkodó parasztok. Czigány László, Czigány Ferenc és Czigány Vendel nyitraegerszegi parasztagdákat e hó 28-ikán delután Nyitrán a szolgálatot teljesítő rendőr figyelmeztette, hogy kocsijukkal ne álljanak az útban, ne akadályozzák a közlekedést. A figyelmeztetésnek ezek nem hogy eleget tettek volna, hanem a legnagyobb vakmerőséggel és szidalmakkal neki támadtak a rendőrnek. Midőn ezért személyazonosságuk megállapítása végett a rendőrségre előállították, itt is a leggarázdább módon viselkedtek, a rendőrségi szoba ablakait kiverték, a rendőröknek neki támadtak, ezeket bántalmazták, sőt az egyik kétszer is kiugrott a rendőrségi szoba ablakán és menekülni próbált azon ürügygel, hogy

a hetivásárban lévő falubelijeit összecsoportította és ezekkel a rendőrségre hatoljon. Csak nagy nehezen sikerült a dühöngőket annyira lecsillapítani, hogy személyazonosságuk megállapíthatóvá vált s ezután szabadon bocsátották. Csodálatos a rendőrségnek az ily megdühödött nyers paraszterővel tanúsított türelme, mert habár ezek bántalmazták is őket, sőt egyikük fent vázolt rossz szándékából kétszer is megkísérelte a menekülést s az egyik rendőrnek elfogása végett az ablakon keresztül életveszélyes ugrást kellett kockáztatnia, mégis megtartották higgadságukat és humanusan bántak velük, a miről történetesen személyes tapasztalataink alapján volt alkalmunk meggyőződni.

Gyanus haláleset. Cseliga Mártonné, szül. Pukecz Éva abalehotai lakosné e hó 20-án gyanus körülmények között hirtelen elhunyt. A haláleset kiderítése körül a nyomozás folyik, de ez ideig még biztos nyomra nem vezetett.

Tüzek. Gimes községben folyó hó 21-én ismét nagy tűz pusztított. Streicher József ottani lakos összehordott összes gabonája esett a tűz martalékaúl, mely a cséplőgépből kiszálló szikráktól keletkezett. A cséplőgép maga is, mely Mülhhauser Vilmosné, nyitrai lakos tulajdonát képezte, szintén porrá égett. A kár meghaladja a 1500 koronát. — Pográny községben gyújtogatás lolytán e hó 23-án Szombath Flóris ottani gazda beltelkén 600 K. értékben egy buzakazal hamvadt el. A megejtett vizsgálat a gyújtogatás kétségtelen nyomát megállapította, de a tettes kinyomozható nem volt. Ugyanezen napon delután 4 óra tájban Konde Ferenc kárára is hasonló körülmények között egy 700 korona értékű szalmakazal égett el ugyanott. — Nagymőke községhez tartozó Regina-majorban, a cselédség gondatlan pipázása folytán Adler Henrik ottani lakos kárára 3800 K. értékben összehordott gabonaasztalgai hamvadtak el.

Országos Zarándoklat a Szentföldre. Nagyságos és főtiszt. dr. Giesswein Sándor kanonok, biersi apát, országgy. képviselő vezérlete alatt és számos pap közreműködésével Országos Zarándoklat indul f. évi október hó 1-én a Szentföldre, a melyet a Szentföld magyarországi hivatala rendez.

Árak: I. oszt. 700., II. oszt. 550., III. oszt. 300 korona. Programokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál a Szentföld magyarországi biztosi hivatala Budapest, II., Margit-körút 23. szám. Plebánia hivatal. 106. 11—15.

Irodalom.

Társadalomtudomány tankönyve.

Irtta **Wahlner** Béla dr. theologiai tanár, Rozsnyó 1908. Ára? A társadalmi kérdésekről, mozgalmakról s gyakorlati tevékenységről az idegenből átültetett műveken kívül számtalan magyar munka forog már közkezen. A társadalomtudománynak fontossága mindinkább szélesebb körben nyer elismerést. A fontos és szükséges tudományág előtérbe nyomulásával mindjobban tekintetbe jő az a szoros viszony is, mely közte és a hittudomány között van. Nemcsak azért, mert az igazi szocializmus tanai a valláserkölcsi elvekből folynak, hanem mert a társadalmi munkához a legkívülállóbb erők a lelkesek, kik a társadalmi téren ugy a községekben, mint városokban egyébként sem nélkülözhetők. Innét van, hogy több helyen már nálunk is társadalomtudományi tanszékről gondolkodtak. A hol ez nem lehetséges, kitűnő szolgálatot tesz Wahlner tankönyve. A fiatal levita, kit az új tudomány meg nem állapodott tételei s rengeteg irodalma zavarba hoz, biztos tájékozást merithet belőle a szocializmus helyes elméletéről, mely aztán kedvet önt belé a gyakorlati tevékenységhez is. A munka 3 részre oszlik. Társadalmi erkölcsstan, társaságtan és társadalmi gazdaságtan. Hozzá szól a társadalomtudomány összes kérdéseire s mindenütt a helyes álláspontot igyekszik követni. A társadalomtudomány iránt érdeklődők a sok részletmunka helyett nagy haszonnal olvashatják e tankönyvet, mely nehezen nélkülözött s hiányt pótló munka a magyar szocialis irodalomban.

Tanítók évkönyve az 1908/909. tanévre. Szerk. Wohlmut Ernő. Ára 1 kor. A néptanítóknak még a tanítás szép földadatánál is fontosabb kötelességük a jó nevelés, mert ma a falusi nép keservesen szerzett filléreire áhítózó ámtók az erkölcsrontó sajtó, hazug társadalmi tanok, vallástalan szabad tanítás stb. által első sorban oda törekszenek, hogy a népet az erkölcsi zülles lejtőjére sodorják. Ez a legbiztosabb módja annak, hogy a legjózanabb gondolkozású, jómódú nép is koldusbotra jusson s vagyona kaja a lelketlen nép-

szipolyozók zsebébe folyjon. Jó nevelésre pedig csak az a tanító képes, ki a nép társadalmi bajairól, az őt környező személyekről kellően tájékozva van s a néplelekben az intés tanács által a lelkiismeretlen erkölcsrontásnak útját állja. Ez a nemes cél vezette a Szt. István Társulatot arra, hogy kiadja a Tanítók könyvét. A csinos kiállítású zsebkönyv kitűnően megfelel az említett cél-nak. Erről mindenki meggyőződik, ha végig lapozza a könyvecske tartalmát. A Szent István Társulat ismertetése s a naptári rész után, melyhez tanóra tervek, a kath. iskolák egyházi főnhatóságai s a tanügyi intézmények schematismusa sorakozik, a következő értekezéseket találjuk a könyvecskében. Szocialis nevelés *Giesswein* Sándortól. Keresztény szocializmus *Prohászka* Ottokártól. A nemi fölvilágosítás és az iskola *Komócsy* Istvántól. Iskolai könyvtár *Wohlmut* Ernőtől. Mit olvasson az ifjúság, ugyanattól. A tanítók és a szabad tanítás *Göröcsöni* Dénestől. Orsz. kath. vegyes iskola egyesület *Ember* Károlytól. A vakokról *Herodek* Károly. A tanítók a kulisszák mögött *Erdősi* Károlytól. A néptanítók tudnivalói a siketnéma gyermekekről. Magyarországi k. tanítók segélyalapja *Bertalan* Vincétől. Eötvös alap *Dobos* Jánostól. A természetes élet és gyógy módokról *Farkas* Zsigmond-tól. Községi és hitfel. tan. járandóságai *Székely* Károlytól. A tanítók járandóságairól szóló 907. törvények *Pacséri* Károlytól. Vezérkönyv a mód-szeres énektanításhoz *Lanzeritsch* Antaltól. Katholikus népszövetség *Göröcsöni* Dénestől. A kath. sajtó és a kath. tanító *Gorely* Józseftől. Közbe számos irodalmi tájékoztató. Iskolánk vezetőinek érdekében állna, hogy a hol e rendkívül hasznos könyvet a tanító maga meg nem szerezheti, azt saját költségükön a kezébe adják.

Az új büntető törvény, vagy helyesebben mondva az eddigi büntető törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló novellaris t.-c. immár szentesítve lévén, abból egy igen praktikus kezelhető „jegyzet-szerű” kiadást kaptunk, a melynek ujtása az eddigi kiadásokkal szemben az, hogy az oldalaknak csak a felét foglalja el a szöveg, míg a másik fele üresen van hagyva, hogy a praktikus jogász azon jegyzeteket tehessen. Azt hisszük ügyvédek és bíráink, hamar meg fogják szeretni ezt a fajta kiadást melyet Benkó Gyula, Grill-féle udvari könyvke reskedése adott ki. A büntető novella ára 1 kor. 20 fillér.

Németkönyv a magyarországi panszlavizmusról. A tudományos téren kiváló névnek örvendő történet kutató xyz álnév alatt „Ungarn und die Apostel der Panslavismus” című Berlinben (W. 35. Pan Verlag) megjelent 93 oldalas füzetben foglalkozik ezen aktuális kérdéssel. A könyv ára 1 kor. 20 fillér. A magyar államférfiak régóta fáradoznak ez égető problema megoldásával, Magyarország tót vidékének lakóinál. Szerző a panslavizmust, mely Csehországból indul ki s a magyarországi tótokra gyakorolt befolyása tagadhatatlan, a legélesebben támadja. A modern tudományosság fegyvertárából vett érvekkel lát hozzá a kérdéshez s történelmi, néprajzi, nyelvészeti és népjogi kutatások alapján törekszik a panslavizmus alaptételeit ad absurdum vezetni. A tót nemzetiségi kérdés Magyarországra nézve bizonyos szempontból életkérdés s azért az állam nem kicsinyelheti annak fentartását. Szerző értékes útmutatásokat nyújt az ily nemzetiségi kérdések megoldásához. E mellett az a cél is lebegett előtte, hogy a külföldet a magyarországi tót nemzetiségi kérdésről tájékoztassa s a számtalan orosz célzatú ismertetéssel szemben valódi képet nyújtson a felsőmagyarországi panszláv mozgalmakról.

Telefon.

Sz. A. Nedanócz. Kivánságának, mivel az ügyet nem ismerjük, csak úgy tehetünk eleget, ha megírt nyilatkozatot küld, melyet a Nyilt-térben közölhetünk.

Zoboron az Urivölgyben
a volt Metzger-féle most Benkovics-féle
szőlő (villa) eladó.

Bővebbet: 133. 1-1.

Braunsteiner Mihály üzletében.

Árverési hirdetés.

Nyitraváros árvaszékének 622/908 számú véghatározata értelmében ezennel közhírré teszem, hogy gondnokolt özv. Endrődy Gyögyéné tulajdonát képező alsó Zobor-hegyen levő szőlőkertben található 1908. évi függő szőlőtermés **1908. év szeptember hó 2-án d. u. 3 órakor** a helyszínen megtartandó hatósági nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett elfogadtatni.

Nyitrán, 1908. év augusztus hó 28-án.

Az árvaszék megbízásából:
Markovich Sándor s. k.
árvaszéki előadó.

132. 1-1.

2942/1908. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

Hutflész Adolfnak **özvegy Paholek Pálné szül. Balbach Mathild** elleni 456 kor. 56 fillér és 563 kor. 07 fillér s járuléksai iránti végrehajtási ügyében Sempte község 1022. számú betétben foglalt s B. 4. alatt Paholek Pálné szül. Balbach Mathild nevével vezetett I. 1. sor 5470/2. hrzi szám alatt foglalt 21 frtos szőlő váltáságtőkével terhelt ingatlanra 936 korona kikiáltási árban, I. 2. sor 5501/2. hrzi szám alatt foglalt s 21 frtos szőlő váltáságtőkével terhelt ingatlanra 640 korona kikiáltási árban **1908. évi szeptember hó 14. napján délelőtt 11 órakor Sempte község házán** megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 100%-át vagyis 93 korona 60 fillér és 64 koronát bánatpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Vágsellyén, 1908. évi június hó 26-ikán. A vágsellyei kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.
(P. H.) **Eöry,**
kir. járásbíró.

131. 1-1.

Egy jó házból való fiu tanoncnak felvétetik

Huszár István könyvkereskedésében
NYITRÁN.

114. 3-3.

Kiadó lakás!

Piarista-utca 21. sz. alatti házban 3 udvari szobából és mellékhelyiségekből álló lakás **november hó 1-től** kiadó. — Bővebbet: özv. Plech Péternénál, Szél-u. 4.

130. 2-2

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufрукat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj-és szakálfestést, ugyszintén tyukszemvágást jutányos áron.

92. 16-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges fekéket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint lekiismeretesen, utánvét mellett eszközöltetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Két, jó házból való, négy fiatalember gyakornoknak vétetik fel VEREBÉLY GÉZA úri és női divatárúházában Nyitrán.

Csak azok ajánlata vétetik figyelembe, akik szülőiknél vagy rokonaiknál laknak.

121. 7-0.

Legmegbízhatóbb cég!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Kitüntette az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érdmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 30-52. OIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagydemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és bőrkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőröket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik.

Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnövésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Verebély Géza

legnagyobb és fővárosiasan modern berendezésű úri- s női divat árúháza Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz.

(a Szarvas-szálloda mellett)

Az iskola idényre ajánlja a cég: **intézeti kelengyéit.**

Fiú és leány fehérneműit, harisnya, zsebkendő, kötény, keztü cikkeit, **szolid kivitelben s legjutányosabb árakban.**

Elsőrangú cérnavászon gyártmányok, szines és fehér asztalneműek, Schroll-sifon, kitűnő pamutvásznak, női és férfi fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék 200 kor.-tól kezdve.

A cég 4 éves rövid fennállása óta 36 kelengyét szállított.

A cég egyedüli reklámja: a határozottan szabott, jutányos árakban, megbízható, jó minőségű árúk nyújtása.

A cikkek **arái és minősége bármely versenycégével hasonlíthatók össze.**

Szigoruan szabott árak; azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 15-52.

Ezen jelzésem ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Ezen jelzésem ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltatnak. Miután mi gépünket soh'sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

W **Mielőtt**
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN 00. 15-22.
írásintézkedések,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX. Lónyay-utca 7.
Telefon-Intercomban
46-31.

Alapítottott
1897-ben.

Alapítottott
1897-ben.

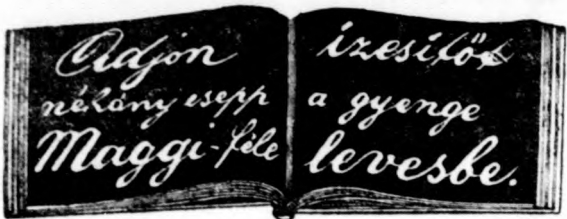
165. 41-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk**, és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit
fölkörműl **hazánk**
természetes
szénsavas vizek
királya:

a mohai **ÁGNES**-Forrás

Millenniumi nagy
éremmel kitüntetve.
Kitűnő asztali bo-
és **gyógyvíz**, a
gyomorégést

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbajosoknak.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-
tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysónál
fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb **gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor-,
bél- és légcsőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vesebajt**
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágyhiány**
és **emésztési zavarok** állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **májbajoktól**
és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétés értékű mesterségesen**
szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás vizét** a leg-
szegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz!

Kapható minden fűszerüzletben és elsősorú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: AITNER FERENC ÚRNÁL, NYITRÁN.

68. 22-24.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.